

## nowe horyzonty edukacji filmowej



CYKL | FILMOWE PRZYGODY  
GRUPA WIEKOWA | PRZEDSZKOLE

## ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Marcin Majkut, Karolina Giedrys-Majkut

FILM | „BASIA 2”, reż. M. Wasilewski, Ł. Kacprowicz

„Basia 2” to zestaw czterech krótkich filmów opowiadających o codziennych przygodach Basi i jej rodziny. Podobnie jak w pierwszej części, tak i tutaj podkreślona jest istotna rola pozytywnej komunikacji pomiędzy członkami rodziny i wzajemnego szacunku. Poznajemy nowe zainteresowanie Basi – balet oraz dowiadujemy się, co Basia wie o pieniądzach, skąd się biorą i jak warto je wydawać. Możemy poobserwować, jak rodzina Basi bez pomocy mamy radzi sobie z gotowaniem obiadu oraz dowiedzieć się, dlaczego nie powinniśmy oglądać za dużo telewizji. Basia uczy się wielu ważnych rzeczy dotyczących życia w rodzinie, rozwija nowe kompetencje, uczy radzić sobie w trudnych momentach. Nie zapomina jednak przy tym wszystkim o dobrej zabawie.

Dzięki dodatkowemu komentarzowi twórców dowiadujemy się, jak powstaje taki serial i kto go tworzy. Poznajemy osoby odpowiedzialne za pierwowzór książkowy, a także za scenariusz filmu, obraz, dźwięk i całą produkcję.

## TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z dziećmi kilku tematów:

- Nowe doświadczenia i wynikające z nich trudności.
- Do czego służą pieniądze?
- Dlaczego gotowanie może być trudne?
- Czy telewizor może być dla nas groźny? I dobre korzyści z wyobraźni.

### Nowe doświadczenia i wynikające z nich trudności

Basia chce nauczyć się tańczyć, ale bardzo trudno jest jej przemóc się i wybrać na pierwszą lekcję baletu. Z pomocą przychodzi mama, która sama chce spróbować sił w nauce flamenco – mobilizuje Basię do działania i pomaga jej przemóc lęk przed zajęciami. Basia musi się zmierzyć z nowym miejscem, koleżankami, wymaganiami stawianymi podczas lekcji i obawami, jakie niesie ze sobą rozpoczęcie nauki trudnych umiejętności. Na początku jest jej ciężko i nie może wejść we właściwy rytm. Ale chwila koncentracji i spojrzenia na to, co robią inni oraz uruchomienie wewnętrznej dyscypliny sprawia, że Basi coraz lepiej wychodzi nauka tańca i wyraźnie odczuwa z tego tytułu zadowolenie. Interesującym wątkiem jest wskazanie bliskiej osoby dorosłej, w tym przypadku mamy, jako źródła inspiracji.

Przekaz, jaki niesie opowieść o pierwszych lekcjach baletu Basi może zachęcić najmłodszych do wytrwałości w dążeniu do ważnych dla nich osiągnięć. Zaprezentowana historia będzie też interesująca dla starszych widzów, szczególnie rodziców. Pokazuje bowiem, jak istotne jest objęcie wsparciem i uwagą osoby będącej w procesie zdobywania nowych doświadczeń i nauki nowych umiejętności. Pochwały posiadają funkcję motywacyjną i wzmacniają poczucie sprawczości i sprawności (jak w przypadku lekcji baletu). Są mniej potrzebne w przypadku wysokiego poziomu motywacji wewnętrznej, ale mogą okazać się niezwykle skuteczne, gdy dziecko doświadcza trudności w nauce i w związku z tym nie sprawia mu ona radości i satysfakcji.

Dziecko chwalone za dobrze wykonane zadanie zapamięta ten mechanizm i będzie dążyło do powielania tego schematu, licząc na uwagę i zainteresowanie.

#### Pytania:

Dlaczego Basia nie może wybrać się sama na lekcje tańca? Co sprawia, że Basia idzie na balet? Dlaczego Basia chce wracać do domu i mówi, że źle się czuje jeszcze przed wejściem na salę baletową? Jak mama pomaga Basi? Co robi dla Basi pani prowadząca lekcję baletu? Co to znaczy, że nie należy nikogo zmuszać do rzeczy, które nie do końca lubi?

#### **Do czego służą pieniądze?**

Potrzeba edukacji finansowej w rodzinach pojawia się zazwyczaj dużo wcześniej niż jesteśmy na nią gotowi. W dobie głębokiego konsumpcjonizmu, różnego rodzaju przekazy marketingowe trafiają do naszych dzieci i prowadzą do wielu domowych napięć związanych z wydatkami. Kolejna z kreskówek o Basi, w trakcie której towarzyszymy sympatycznej dziewczynce i jej rodzinie na zakupach, podpowiada, jak sobie z tymi problemami radzić. Sytuacje zaprezentowane w filmie stają się pretekstem do ważnej i mądrej rozmowy o tym, skąd biorą się pieniądze (z pracy, a nie z bankomatu), jak je rozważnie wydawać, dlaczego warto trzymać się ustalonej listy zakupów i unikać kupowania produktów zbędnych.

Rozmowa filmowych bohaterów może wesprzeć domowe dyskusje o decyzjach zakupowych i mierzeniu się z ograniczeniami wynikającymi z zasobności portfela. Pomoże przekonać dziecko, że ważne jest utrzymanie wpływu na decyzje zakupowe w opozycji do ulegania pokusom narzucanym przez reklamę i pseudopromocje. Wraz z Basią widzowie dowiadują się, w jaki sposób zakupy łączą się z samodyscypliną i samokontrolą, a także dlaczego te kompetencje są tak ważne w momencie, gdy chcemy zadbać o swoją rodzinę, a nie tylko własne zachcianki.

#### Pytania:

Czy Basia wie, po jakie produkty idzie z mamą do sklepu? Czy Basia wie, skąd się biorą pieniądze? Dlaczego Basia myśli, że lalka może być za darmo? Czy Basia wie, co to jest nawyk kupowania? Czy mamie udało się wytłumaczyć Basi, co to znaczy być odpowiedzialnym w wydawaniu pieniędzy?

#### **Dlaczego gotowanie może być trudne?**

Wspólne gotowanie to prawdziwy test dla rodziny, o czym przekonuje się tata Basi, gdy razem z dziećmi próbuje upichcić dla wszystkich posiłek. Zaangażowanie, dobre chęci i zapał niestety nie wystarczają, gdy brakuje koncentracji, planu i precyzyjnych wskazówek. Bez nich każdy z członków rodziny uruchamia własny plan działania: malutki brat Basi wylewa olej, zaś ona sama wywołuje pomidorową eksplozję. Na szczęście Basia i jej tata znajdują rozwiązanie problemu, doprowadzając gotowanie do udanego finału. Po raz kolejny pokazują dobry wzór radzenia sobie i współpracę w rodzinie.

Ta ciepła, zabawna historyjka może wspierać rozwój pozytywnej normy dotyczącej wychodzenia z trudności rodzinnych i sytuacji potencjalnie konfliktowych. Jak zobaczymy, do podobnych stresów życia codziennego warto podchodzić z optymizmem i wiarą we własną i cudzą skuteczność – nie tylko, by sobie z nimi poradzić, ale także by modelować pozytywne nastawienie u dzieci. Dodatkowo, opowieść o przejmowaniu cudzych obowiązków i odkrywaniu, jakie są trudne i złożone, może być punktem wyjścia do rozmowy o dzieleniu obowiązków i wadze pracy każdego z członków rodziny. Jak przekonuje się tata Basi, gotowanie jest trudniejsze niż się spodziewał, tym bardziej, gdy chcą w nim uczestniczyć małośni ochotnicy, których zapał i pomysły trzeba umiejętnie zagospodarować.

#### Pytania:

Dlaczego mama Basi jest taka zmęczona i nie może zająć się obiadem? Dlaczego jest podejmowana decyzja, że mama będzie spać, a reszta rodziny przygotowuje obiad? Dlaczego sytuacja w kuchni wymyka się spod kontroli? Co jest ważne we wspólnym gotowaniu? Na czym polega podział obowiązków?

#### **Czy przekaz telewizyjny może być dla nas groźny? I dobre pożytki z wyobraźni.**

Basia jest chora, zostaje w domu i po wykorzystaniu różnych, dostępnych w przestrzeni domu form zabawy, zwraca swoją uwagę na telewizor. Raz włączony sprzęt nie przestaje przyciągać uwagi dziewczynki, nawet wtedy, gdy mama wyraża sprzeciw wobec zbyt długiego oglądania rozmaitych programów. Czy więc w rodzinnym gronie jest miejsce na media? W „Basi 2” znajdziemy zachętę do tego, by i do tej sfery codziennych doświadczeń podejść kreatywnie i z wyobraźnią. Gdy w pewnym momencie telewizor się psuje, Basia i jej rodzina zaczynają bawić się w nadawanie telewizyjnych audycji, wychodząc z roli biernych odbiorców na rzecz bardziej twórczych zadań.

Większość dzieci, podobnie jak Basia, uwielbia przekaz audiowizualny, który jest łatwy w odbiorze i stymuluje nie tylko intelekt, ale i emocje. Nie brak jednak eksperckich głosów, które ostrzegają przed zbyt częstym włączaniem telewizji. Nadmiernie dawkowany przekaz medialny może zacierać granice pomiędzy rzeczywistością telewizyjną a realną, wpływać na osłabienie kondycji psychofizycznej i osłabiać twórczą wyobraźnię. Kolejnym problemem są kłopoty z koncentracją – system nerwowy dziecka obciążony wielogodzinnym bodźcowaniem słuchowo-wzrokowym, reaguje nadmiernym pobudzeniem i deficytami skupienia.

Historia przedstawiona w „Basi 2” pokazuje, że obecność telewizji w domu może być prawdziwym wyzwaniem, które wymaga od rodziców uważności i konkretnych rozwiązań. Jednym z nich jest czujny dobór programów, a także ograniczenie czasu oglądania

#### **CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska**

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

telewizji, tak by nie przeciążyć młodego umysłu. Kolejnym z zaleceń jest traktowanie oglądania telewizji jako wspólnego doświadczenia, źródła inspiracji do zabawy i dalszych poszukiwań. Odgrywanie programów telewizyjnych, rysowanie ulubionych bohaterów i wymyślanie dalszego ciągu ich przygód, sprawdzanie w encyklopedii informacji z mediów – te i inne działania pozwalają korzystać z mediów w sposób kontrolowany i twórczy.

#### Pytania:

Dlaczego Basia nie słucha mamy, która prosi ją o wyłączenie telewizji? Dlaczego nie interesują jej inne zajęcia niż oglądanie telewizji? Dlaczego telewizja jest taka ważna dla Basi? Co się dzieje z Basią, kiedy nie może oglądać telewizji, jak się wtedy zachowuje? Dlaczego zabawa w odgrywanie programów telewizyjnych jest taka wciągająca? Czego potrzebuje rodzina Basi, aby odgrywać programy telewizyjne? Czym jest wyobraźnia?

#### **Źródła:**

1. Izdebska J., *Rodzina, dziecko, telewizja*, Wydawnictwo Uniwersyteckie „Trans Humana”, Białystok 1996.
2. Jelinek J.A., *Edukacja medialna małego dziecka – (bez) błędnie realizowana konieczność*, [w:] *Wyzwania współczesnej edukacji przedszkolnej*, red. M. Kotarba-Kańczugowska, Warszawa 2012.
3. Desmurget M., *Teleogłupianie. O zgubnych skutkach oglądania telewizji (nie tylko przez dzieci)*, Warszawa 2012.